

TARIM
ORMAN · İŞ

15 Ağustos 2025

ORMAN YANGINLARIYLA MÜCADELE RAPORU

HAZIRLAYANLAR ORMANCILIK BİLİM KOMİTESİ

- *Prof. Dr. Doğanay TOLUNAY*
- *Doç. Dr. Oğuz KURDOĞLU*
- *Dr. Hikmet Batuhan GÜNŞEN*
- *Dr. Abbas ŞAHİN*
- *Orman Mühendisi Yusuf SOYSAL*
- *Orman Mühendisi Sadettin KOÇAK*
- *Orman Mühendisi Mehmet Metin AVŞAROĞLU*

1) Sunuş	2-3
2) Ülkemizdeki orman yangınlarının sayısal analizi	3-5
3) 300 hektardan büyük orman yangınlarının aylara göre dağılımı	5
4) Dünyadaki orman yangınlarının sayısı ve şiddeti artacak!	5
5) Orman yangınlarının çıkış sebepleri nelerdir?	6-8
▪ Bakımsız enerji nakil hatları ormanlarda büyük yıkıma neden oluyor!	7
▪ Ormanlardan verilen izinler, orman yangını riskini artırıyor!	7-8
▪ Ormanlarla iç içe yerleşimler, orman yangını sayısını artırıyor!	8
▪ Orman yangınlarının yüzde 45'inin nedeni bilinmiyor!	8
6) Orman yangınlarını önleme stratejileri nelerdir?	9-20
9.1. Orman yangınlarını önleme çalışmaları	9-11
▪ Yangın öncesi eğitimler en üst seviyede gerçekleştirilmelidir	9-10
▪ İnsanların, ormana olan baskısı azaltılmalıdır	10-11
▪ "Yangına Dirençli Köy Projesi" acilen uygulamaya konulmalıdır	11
▪ ORKÖY tarafından verilen "hibe" desteği artırılmalıdır	11
9.2. Orman yangınlarını söndürme çalışmaları	11-19
▪ OGM'nin 2025 yılı orman yangınlarıyla mücadele kara gücü filosu	11
▪ OGM'nin 2025 yılı orman yangınlarıyla mücadele hava gücü filosu	12-13
- OGM envanterindeki "hava gücü filosu" yeterli midir?	12-13
- Hava filosundaki uçak ve helikopterler "ülkemiz koşullarına" uygun mudur?	13
- Havacılık Dairesi Başkanlığının yapısı gözden geçirilmelidir.	13
▪ Orman yangınlarıyla mücadeleye yapılan harcamalar	14
▪ OGM, orman yangınlarıyla mücadelede başarılı mı?	14-16
- OGM, her türlü olumsuz hava koşullarına hazırlıklı olmalıdır.	14-15
- Kontrolsüz güç, güç değil felakettir!	16
- ALO 177 Orman Yangın İhbar Hattı yeniden oluşturulmalıdır.	16
▪ Orman yangınlarıyla mücadeledeki personel sayısı yeterli mi?	16-19
- Orman yangınlarıyla mücadelede gönüllülük	17-18
- Bağımsız bir Orman Bakanlığı kurulmalıdır	18
- Atamalarda liyakat ilkesine kesinlikle uyulmalıdır!	18-19
9.3. Yangın sonrası yönetim ve restorasyon	19-20
7) Orman yangını verileri şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmalıdır	20
8) Değerlendirme ve sonuç	20

SUNUŞ: Ülkemizin orman alanı büyüklüğü **23.363.084 hektar** olup ülke yüzölçümünün yaklaşık **%30**'unu kaplamaktadır. Ülke yüzölçümüne göre büyük sayılabilen ancak nitelik ve artım olarak fakir bir orman ülkesi olduğumuz görülmektedir.

Akdeniz kuşağı ikliminin etkili olduğu Ülkemizin büyük bölümü orman yangınlarının sürekli baskısı altındadır Ormanlara zarar veren etmenler arasında orman yangınları kamuoyunu ve meslektaşları en çok etkileyen afetlerdendir.

- Büyük bir çoğunluğu doğal olan ormanlarımız pek çok ülkeyi imrendirecek bir zengin biyolojik çeşitliliğe sahip çok sayıda türe habitat oluşturmakta, odun hammaddesi dışında su ve gıda gibi tedarik ekosistem hizmetleri, afetleri önleme, karbon depolama, iklim düzenleme, su filtreleme gibi düzenleyici ve rekreasyon gibi kültürel ekosistem hizmetleri üretmektedir.
- Ülkemiz ormanları, başta orman yangınları ve farklı amaçlı tahsisler olmak üzere çeşitli tehditler altında bulunmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü'nce, orman yangınlarının önlenmesi amacıyla yayınlanan ve halen yürürlükte bulunan 285 Sayılı Tebliğde belirtilen kriterlere göre ormanlarımızın **%55**'ine tekabül eden yaklaşık **12,5 milyon hektarlık** kısmının **yangına çok hassas** durumda olduğu anlaşılmaktadır (**Fotoğraf-1**).

Fotoğraf-1: Türkiye Orman Varlığının Yangın Hassasiyet Durumu (*Kaynak: OGM-2024*)

- Ancak, ormanlarda artan insan faaliyetleri ve iklim değişikliği nedeniyle oluşan uzun süreli kuraklıklar, yangına hassas alan miktarının artmasına neden olmaktadır ki artık neredeyse tüm ormanlarımızın yangınlara karşı hassas olarak değerlendirilmesi gereklidir.
- Anayasa'mızın 169'uncu maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 68-76'ncı maddeleri orman yangınlarının önlenmesi ve söndürülmesine ilişkin hükümleri içermekte ve kanun bu konuda organizasyon oluşturma görevini Orman Genel Müdürlüğüne (OGM) vermektedir.
- Orman yangınları biyo-ekolojik ortamın, bazen doğal çoğu zaman sosyo-ekonomik koşulların da etkileri altında gerçekleşen olaylardır. Üzerinde bitki örtüsü bulunan her bir karasal ekosistem doğal ya da insan kaynaklı yangınlara maruz kalma riskine

sahiptir. Gerek ülkemizde gerek dünyanın diğer bölgelerinde gerçekleşen **günümüzdeki orman yangınlarının** büyük bölümü doğrudan veya dolaylı olarak **insan etkinliklerinin** sonucudur. İnsan ve orman etkileşiminin artması sonucunda orman yangını sayıları da sürekli artmaktadır.

- Her büyüklükteki yerleşimlerin ormanların içi veya kenarında kurulması, mevcut yerleşimlerin ise ormanların içine doğru genişlemesi, daha önce pek görmediğimiz şekilde, insan hayatının ve yerleşimlerin, yangınlardan daha fazla etkilenmesiyle sonuçlanmıştır. Bir anlamda orman yangınları artık kent yangınlarına dönüşmeye başlamıştır. Yerleşimlerin orman içine doğru genişlemesi, orman yangınları ile mücadelede öncelikle bu lokasyonların korunmasına odaklanılmakta bu da diğer ormanlardaki yanan alanın daha da büyümesine neden olmaktadır.
- 2021 yılındaki mega yangınlar sonrasında bunun tek seferlik olduğu şeklinde yapılan resmî açıklamalara rağmen yangınların her geçen yıl arttığı, tek seferlik bir olay olmadığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca bir strateji değişikliği elzem hale gelmiştir. OGM'den Belediyelere, Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinden Ulaştırma Bakanlığına, enerji dağıtım ve iletim şirketlerinden vatandaşlara kadar herkesin artık yangınların söndürülmesine değil çıkmasına odaklanması gerekmektedir.
- “Orman Yangınlarıyla Mücadele Raporu-2025” ülkemizdeki orman yangınları yönetimiyle kamuoyunun bilgi birikimine katkı sağlaması ve Sendikamızın, mevcut orman yangınlarıyla mücadele politikalarının değerlendirilmesi ve gelecek perspektifinin belirlenmesi amacıyla Sendikamızın “Ormanlık Bilim Komitesi” tarafından hazırlanmıştır.

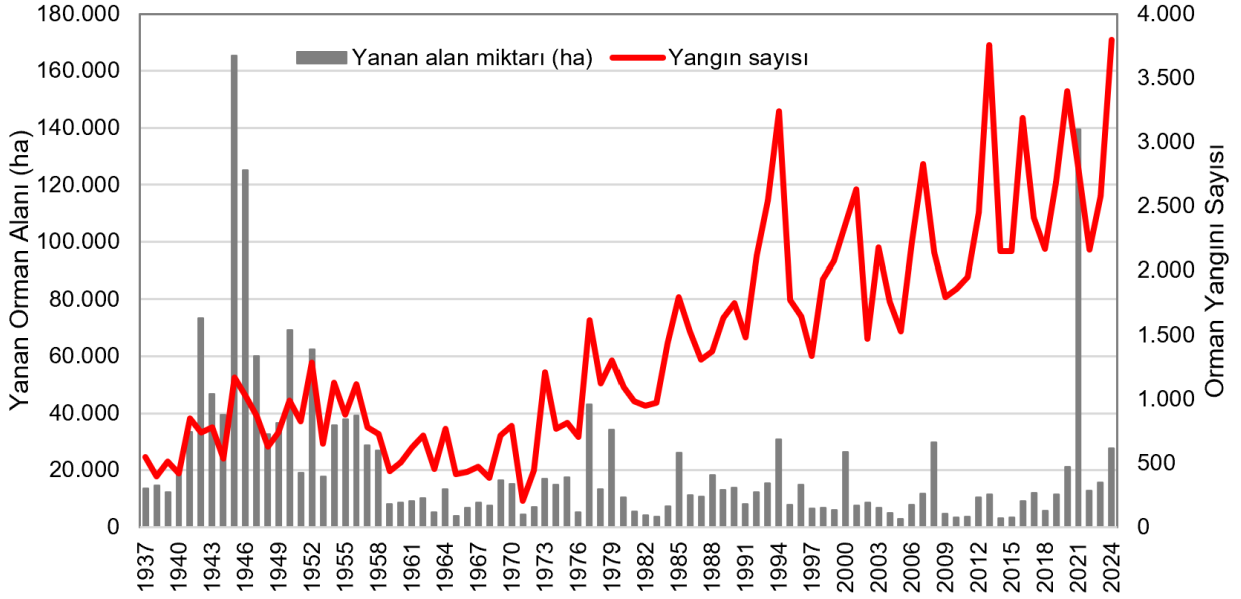
TARIM ORMAN-İŞ SENDİKASI Genel Merkez Yönetim Kurulu

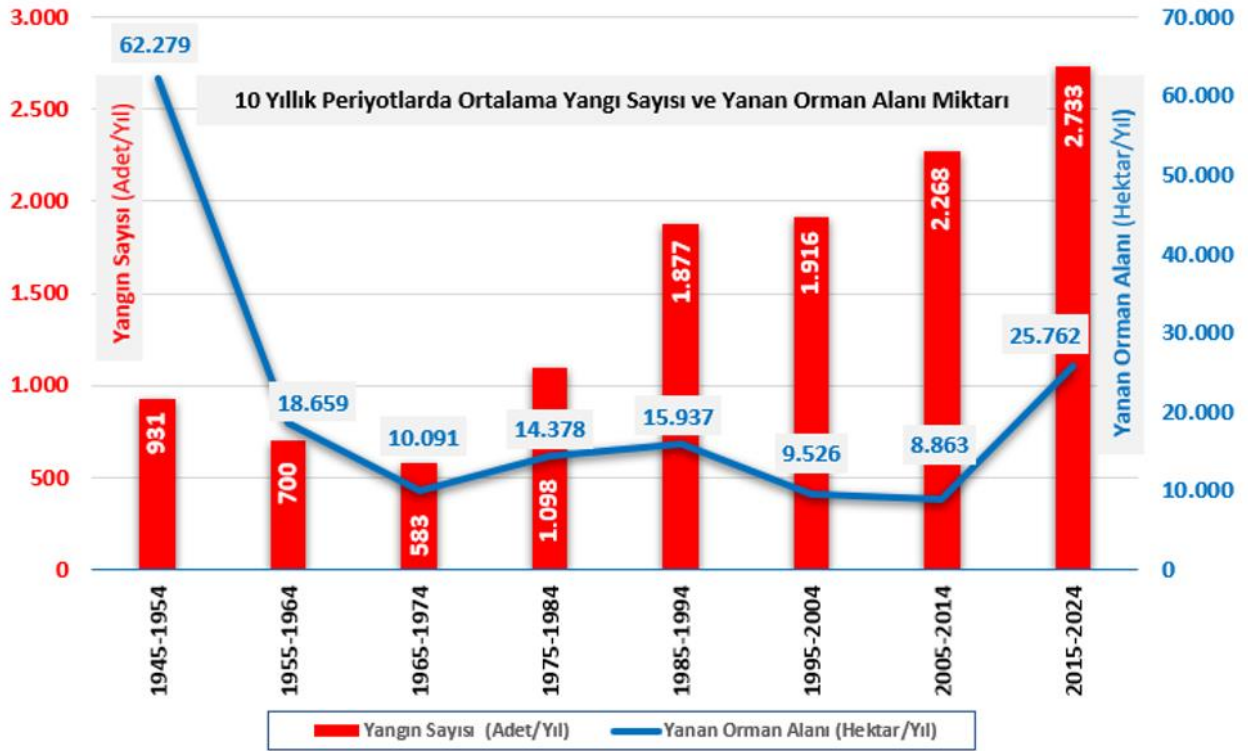
Ülkemizdeki orman yangınlarının sayısal ve alansal analizi ⁽¹⁾

- Ülkemizde **1937-2024** yılları arasında kaydı tutulan toplam orman yangını sayısı **126.270** olup, **yıllık ortalama 1435** kadardır. Başlangıçta 600 gibi düşük sayılarda görülen orman yangınlarının 1945 yılında gerçek ve tüzel kişilere ait ormanların, hiçbir işlem ve bildirim lüzumu olmaksızın devletleştirildiği 4785 sayılı yasanın uygulanmasına tepki olarak 1945 ve 1946 yıllarında 1.169 ve 1.023 adet seviyelerine tırmandığı görülmektedir.
- **2015-2024** yılları arasını kapsayan son 10 yıllık dönemde toplam **27.332** orman yangını meydana gelmiş ve dönem ortalaması **2.733 adet/yıl** olmuştur. Son 10 yıllık dönem zarfında en yüksek yangın sayısı 3.797 adet ile 2024 yılında, en düşük yangın sayısı ise 2.150 adet ile 2015 yılında kaydedilmiştir.
- Ülkemizde **1937-2024** yılları arasında çıkan orman yangınlarında **1.907.280 hektar** saha zarar görmüştür. Bu sürede zarar gören orman sahası **yıllık ortalama 21.674 hektardır**.
- Başlangıçta ormanlarımızda meydana gelen yangınlarda 12-13 bin hektar olan yıllık kayıplar, 1940'dan itibaren 30-40 hektarlara tırmanmış, 1945 ve 1946 yıllarında 4785 sayılı yasaya gösterilen tepkiler sebebiyle 165 bin ve 125 bin hektarlara çıkmış, daha sonra düşme eğilimine girmiştir. Yıllık yangın kaybı 1952 yılında 62 bin hektar seviyesine çıkmış ancak bu seviyede kalıcı olmamış tekrar gerilemiştir.

(1) Raporla kullanılan grafikler ve tablolar, OGM tarafından yayınlanan 2024 yılı Ormanlık İstatistikleri ve 2024 Yılı Orman Yangınlarıyla Mücadele (OYM) Değerlendirme Raporundan yararlanılarak derlenmiştir.

Grafik-1: 1937-2024 yılları arasındaki orman yangını sayısı ve yanan orman alanı miktarı

Grafik-2: 10'ar yıllık periyotlarda ortalama yıllık orman yangını sayıları

- Grafik-2'den de anlaşılacağı üzere **2015-2024** yılları arasındaki son 10 yılda; ormanlarımızın toplam 257.622 hektarı saha yanmış, yıllık ortalama kayıp miktarı **25.762 hektar** olmuştur.

- **Tablo-1**'den de anlaşılacağı üzere **son 10 yılın** verilerini Orman Bölge Müdürlüklerimiz bazından değerlendirdiğimizde; yılda ortalama 6.761 hektar ile **Antalya**, 5.543 hektar ile **Muğla**, 2.666 hektar ile **İzmir**, 1.509 hektar ile **Adana** ve 1.249 hektar ile **Mersin** Orman Bölge Müdürlüklerinin **ilk beş** sırayı aldığını görmekteyiz.

Orman yangınları, 2015-2024																						
Forest fires, 2015-2024																						
Bölge Müdürlüğü Regional Directorate	Yangın Sayısı Numbers of forest fires (Adet/Number) (& Yanan Alan Miktarı Amount of burnt area (Hektar/Hectare)																					
	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		10 Yıllık Toplam	
	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar
ANTALYA	189	197	281	2.159	273	2.750	244	594	199	235	260	400	278	60.358	179	201	162	386	248	333	2.313	67.613
MUĞLA	254	184	373	481	233	442	355	232	302	960	329	815	364	43.101	273	5.345	317	402	377	3.466	3.177	55.428
İZMİR	265	153	377	1.041	233	2.022	264	392	240	4.904	285	4.110	262	825	293	1.300	314	2.734	397	9.176	2.930	26.657
MERSİN	80	282	107	198	54	928	71	70	90	361	87	509	89	9.661	99	2.118	82	898	107	69	866	15.094
ADANA	176	402	183	177	151	162	124	163	174	159	186	2.776	190	7.699	108	486	132	346	132	123	1.556	12.493
DIĞER	1.186	2.001	1.867	5.100	1.467	5.689	1.109	4.193	1.683	4.713	2.252	12.361	1.610	17.859	1.208	3.349	1.572	10.754	2.536	14.318	16.490	80.337
TOPLAM	2.150	3.219	3.188	9.156	2.411	11.993	2.167	5.644	2.688	11.332	3.399	20.971	2.793	139.503	2.160	12.799	2.579	15.520	3.797	27.485	27.332	257.622

Tablo-1: Orman Yangını Sayısı ve Yanan Alan Miktarı (Kaynak: OGM 2024 Yılı İstatistikleri)

- Son 10 yıllık dönemde; **en yüksek kayıp**, **139.503 hektar** ile **2021** yılında, **en düşük kayıp** ise **3.219 hektar** ile **2015** yılında verilmiştir.

300 hektardan büyük orman yangınlarının aylara göre dağılımı

1977-2024	Yanan Orman Alanının Büyüklüğü			
	300 Hektardan Büyük		1.000 Hektardan Büyük	
	Yangın Sayısı	Yanan Orman Alanı	Yangın Sayısı	Yanan Orman Alanı
	Adet	Hektar / %	Adet	Hektar / %
Ocak-Mayıs (5 Ay)	18	11.984 %3,2	2	3.237 %1,2
Haziran	18	15.556 %4,1	4	9.405 %3,5
Temmuz	97	183.461 %49,4	32	150.839 %56,1
Ağustos	100	110.350 %29,7	32	75.082 %27,9
Eylül	37	41.642 %11,2	10	27.906 %10,4
Ekim	14	6.892 %1,9	1	1.295 %0,5
Kasım-Aralık (2 Ay)	2	1.665 %0,4	1	1.091 %0,4
TOPLAM	286	371.549	82	268.855
Temmuz-Ağustos	197	293.011 %79,1	64	225.921 %84,0

Tablo-2: 1977-2024 Büyük Orman Yangınları (Kaynak: OGM 2024 OYM Değerlendirme Raporu)

- **300 hektardan büyük** orman yangınlarının **%79,1'i**, **1.000 hektardan büyük** orman yangınlarının (*mega orman yangını*) ise **%84'ü** Temmuz ve Ağustos aylarında çıkmıştır.

Dünyadaki orman yangınlarının sayısı ve şiddeti artacak!

- **2001-2011** yılları arasında Dünyada yanan alan miktarı yaklaşık olarak **42 milyon hektar** iken **2012-2022** yılları arasındaki periyotta bu rakam **84 milyon hektarlara** ulaşmıştır.
- İklim değişikliğinin de etkisiyle tüm dünyada zarar gören orman alanı 10'ar yıllık periyotlarda yaklaşık **2 kat** artmıştır.
- **Amerikan Ulusal Okyanus ve Atmosfer Dairesinin** (NOAA-National Oceanic and Atmospheric Administration), son 10 yıldaki sıcaklıkları baz alarak 2021 yılında yaptığı değerlendirilmeye göre; **2100 yılına kadar dünyadaki orman yangınları sayısının %50** aratacağını öngörmektedir.

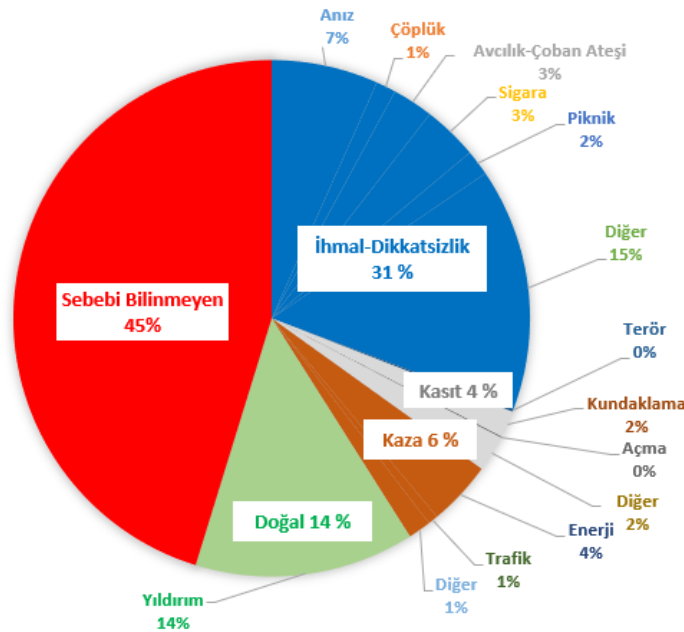
Orman yangınlarının çıkış sebepleri nelerdir?

- Orman yangınlarının çıkış sebepleri; ormancılık örgütünün tercih ettiği ve ağırlık verdiği ormancılık politikalarına, toplumun yaşam tarzı ve düzeyine, kültür seviyesine ve kırsal yöredeki etkinliklerine bağlı olarak değişim göstermektedir.

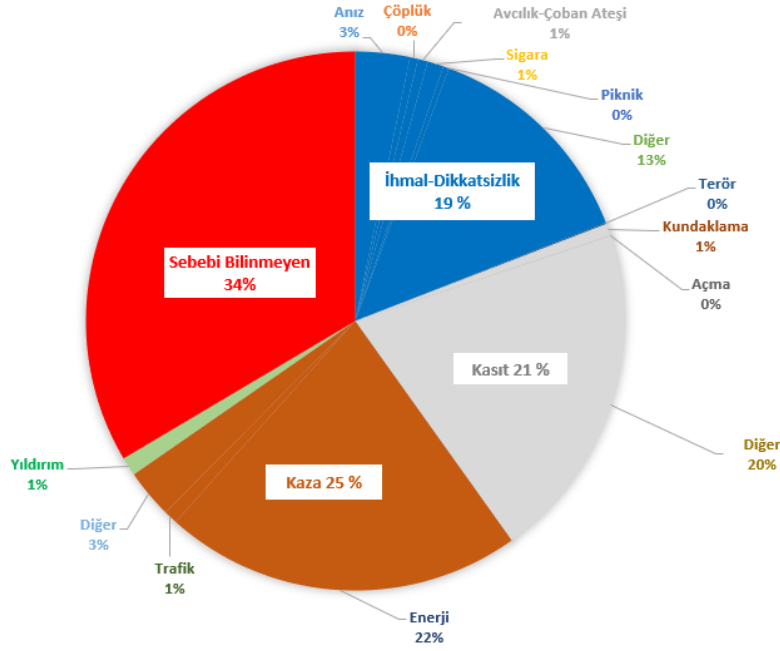
Yıl Year	Yangın Sayısı Numbers of forest fires	Yanan Alan Miktarı Amount of burnt area	Yangın Çıkış Nedeni Causes of forest fires									
			Kasıt Intentional		İhmal-Kaza Negligence-Accident		Doğal Natural (Lighting)		Sebebi Bilinmeyen Unknown		Sebebi Bilinmeyen Unknown	
			Adet Number	Hektar Hectare	Adet Number	Hektar Hectare	Adet Number	Hektar Hectare	Adet Number	Hektar Hectare	Adet Number	Hektar Hectare
2015	2.150	3.219	138	167	794	1.198	257	95	961	1.759	45%	
2016	3.188	9.156	157	240	990	5.222	310	170	1.731	3.524	54%	
2017	2.411	11.993	151	619	721	7.146	259	84	1.280	4.144	53%	
2018	2.167	5.644	92	148	693	2.216	413	141	969	3.139	45%	
2019	2.688	11.332	124	686	883	6.529	372	373	1.309	3.744	49%	
2020	3.399	20.971	72	718	1.156	8.285	312	197	1.859	11.771	55%	
2021	2.793	139.503	110	46.147	1.001	46.879	353	208	1.329	46.269	48%	
2022	2.160	12.799	86	4.722	830	5.428	358	517	886	2.132	41%	
2023	2.579	15.520	92	663	1.133	11.259	399	365	955	3.233	37%	
2024	3.797	27.485	127	223	1.860	19.906	726	734	1.084	6.622	29%	
Toplam	27.332	257.622	1.149	54.333	10.061	106.922	3.759	2.884	12.363	86.337	45%	

Tablo-3: Son 10 Yıllık Orman Yangınlarının Çıkış Sebepleri (Kaynak: OGM 2024 Yılı İstatistikleri)

- Orman yangınlarının, çıkış nedeni bilinen ortalama %55'in, %90'u insan kaynaklıdır.
- 2015-2024 yılları arasında kapsayan son 10 yıllık dönemde; ülkemizde çıkan orman yangınlarının %30,7'lik bölümünü ihmal ve dikkatsizlik, %6,1'lik bölümü kaza, %4,2'lik bölümünü kasıt, %13,7'lik bölümü doğal nedenlerden, %45,2'lik bölümünün ise sebebi belirlenememiştir.
- Sebebi belirlenemeyen orman yangınlarının dışında en büyük %30,7 ile ihmal ve dikkatsizliğe aittir (Grafik-3).

Grafik-3: 2015-2024 yılları arasındaki orman yangınlarının çıkış sebeplerine göre sayısal dağılımı (adet)

Grafik-4: 2015-2024 yılları arasındaki orman yangınlarının çıkış sebeplerine göre **alansal** dağılımı (**hektar**)

Bakımsız enerji nakil hatları ormanlarda büyük yıkıma neden oluyor!

- Son 10 yıllık dönemde; ormanlarda tahsis edilen enerji üretim santralleri ve enerji nakil hatları (ENH) orman yangınlarının çıkışında; **sayısal** olarak **%4** gibi bir orana sahip olmasına rağmen **alansal** olarak **%22** gibi (55.337 hektar) büyük bir orana sahiptir. Diğer bir ifadeyle; son 10 yıldaki yanan orman alanlarının alansal olarak **beşte birinin** ENH'dan kaynaklı olduğu anlaşılıyor. (**Grafik-4**).
- Kırsal yerleşim alanlarında, evlerin arazi içinde dağınık biçimde yer alması nedeniyle çok sayıda elektrik direği, enerji nakil hattı ve pano bulunmaktadır. ENH ve ekipmanların bir kısmı standartlara uygun olmamakla birlikte ve ciddi yangın riski taşımaktadır.
- ENH'ların **denetim sorumluluğu** TEDAŞ ve TEİAŞ gibi kurumlara ait olmakla birlikte 2000'li yıllarda yapılan özelleştirmeler sonrası **bakım sorumluluğu** elektrik dağıtım şirketlerine devredilmiştir.
- Elektrik dağıtım şirketleri tarafından; kırsal yerleşim alanlarından geçen yüksek, orta ve alçak gerilim hatlarının düzenli olarak bakımının yapılması, kıvılcım atma riski bulunan ayırım direklerinin çevresinin yanıcı maddelerden temizlenmesi, direk altlarının ise toprak, çakıl ya da betonla kaplanması gerekmektedir.
- Özellikle birinci ve ikinci derecede orman yangınına hassas bölgelerde bulunan ENH'nın toprak altına alınması olanakları aranmalıdır. Bunun yapılamadığı yerlerde mutlaka iletim hatlarının geçtiği alanlar her yıl tam olarak temizlenmelidir. Bu önerme yangınları önleme açısından büyük önem taşımaktadır.

Ormanlardan verilen izinler, orman yangını riskini arttırıyor!

- Orman alanlarının, 6831 SK'nın **16'ncı madde** izinleri (madencilik vb.), **17/3 madde** izinleri (enerji, yol, savunma, ulaşım, turistik tesisler, haberleşme, sağlık-eğitim-spor tesisleri vb.) ve **18'inci madde** izinleri (balık üretim tesisleri, fabrika ve hızar şerit, odun

dışı ürün işleme vb.) kapsamında ormancılık amacı dışındaki faaliyetlere tahsis edilmesi **orman yangın riskini en çok arttıran** nedenlerin başında gelmektedir.

- OGM son 10 yılda; yanan orman alanının (257.622 hektar) **%32'sinden fazla** bir orman alanını (340.915 hektar/51.409 adet) ormancılık çalışmaları dışındaki faaliyetlere tahsis etmiştir. (Kaynak: OGM 2024 Yılı İstatistikleri)
- OGM verilerine göre son 10 yılda, ormanlardan **51.409 adet** izin tahsisi yapılmıştır. Özellikle orman yangınlarına 1'inci ve 2'nci dereceden hassas Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgesinin ormanları, ormancılık çalışmaları dışındaki faaliyetlere tahsis edilen izinlerden dolayı çok fazla bölünmüş ve parçalı bir yapıya sahiptir. Ormanlardaki bu bölünmüş ve parçalı yapı insanların ormanlarda bulunmasının önünü açmakta ve doğrudan orman yangını riskini arttırmaktadır.
- Orman Kanunu'nun 16, 17/3 ve 18'inci maddelerine istinaden ormancılık amacı dışındaki faaliyetlere verilen izinler sınırlandırılmalı, izin sürecinde yangın risk değerlendirmesi yapılmalı, riskli olanlara ormanlardan izin verilmemelidir.

Ormanlarla iç içe yerleşimler, yangın sayısını arttırıyor!

- Ormanla iç içe yerleşimler hem yangın sayısını arttırıyor hem de yangınla mücadeleyi zorlaştırıyor.
- Orman alanları arasındaki tarla ve bahçelerdeki anız ve artıkların yakılmasıyla, balya makinesi ve biçerdöver gibi araçlardan kaynaklanan kıvılcımlarla başlayan yangınlar ormanlara sıçramaktadır.
- 650 bin hektara ulaşan 2-B arazilerindeki yapılaşmalardan yangınlar çıkmaktadır. Bu yangınlar daha çok kaynak makinesi, elektrikli testere, mangal ve bahçe temizliğinden kaynaklanmaktadır.
- Tarım alanlarının ve konutların yangınlardan etkilenmemesi için ağırlık buralara verilmekte ve orman yangınlarına müdahale zayıflamaktadır.
- Anız yakma yasağının olmamasına rağmen halen bu yangınların çıkması denetim ve cezai yaptırım eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Kritik meteorolojik koşullarda yangın tehlike uyarısı verilmesi, bu uyarıların ormanla iç içe yaşayan her bir vatandaşa ulaşmasının sağlanması ve denetimlerin artırılması gerekmektedir.
- Ormanlara en az 100 metre mesafedeki arazilere imar verilmemesi, bu binalarda yangına dayanıklı malzeme kullanımı sorunluluğu getirilmesi, bahçelerde yanıcı madde yönetimi konusunda bilinçlendirme ve yerleşim büyüklüğüne göre arazöz ve tanker bulundurma, yağmurlama sulama ve hidrantlar gibi önlemler bu yerleşimlere zorunlu hale getirilmelidir.

Orman yangınlarının yüzde 45'inin nedeni bilinmiyor!

- Bir sorunu çözebilmek için öncelikle o sorunun nereden kaynaklandığının bilinmesi gerekmektedir. Orman yangınlarının ortalama **yüzde 45'inin nedeni bilinmiyorsa**, sorunu çözmek elbette kolay olmayacaktır.
- İvedilikle, İç İşleri Bakanlığı (Jandarma, Polis vb. Kolluk Kuvvetleri) ile Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü) bir araya gelerek orman yangınının sebebini araştırarak **özel bir birim** kurulmalıdır. Sebebi bilinmeyen yangınların yüzdesi **AB ülkelerinde** olduğu gibi **%10** seviyelerine getirilmelidir. Bu alınacak önlemleri ve müdahale stratejilerinin daha doğru çalışmasını sağlayacaktır.

Orman yangınları önleme stratejileri nelerdir?

- I- Orman Yangınlarını **ÖNLEME** Çalışmaları,
- II- Orman Yangınlarını **SÖNDÜRME** Çalışmaları,
- III- Yangın Sonrası Yönetim ve Restorasyon

I- ORMAN YANGINLARINI **ÖNLEME ÇALIŞMALARI**

ORMAN YANGINLARININ %90'İ İNSAN KAYNAKLIDIR.

ORMAN YANGINLARININ ÇIKMAMASI için alınacak önlemler hem daha EKONOMİK hem daha TEHLİKESİZ hem de SORUNUN DOĞRUDAN ÇÖZÜMÜNDE daha etkilidir.

- Orman yangınlarıyla mücadele kapsamında;
 - Yangın öncesi toplum farkındalığını artırmaya yönelik nitelikli ve sürdürülebilir uyarı ve eğitim faaliyetleri (i),
 - Yangınla mücadeleye yönelik mevcut alt yapı ve tesislerin iyileştirilmesi ve hazır hale getirilmesi (ii),
 - Yangınla mücadelede görevli personel ile gönüllülerin sayı eğitiminin yükseltilmesi (iii),
 - Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri gibi kurumlarla iş birliği çalışmaları (iv)
 - Ormanların yangına daha dirençli hale getirilmesine yönelik her türlü uygulamalar (v) ile benzeri faaliyetlerin tümü "**orman yangınlarını önleme**" kapsamındaki çalışmalar içinde yer almaktadır.
- Orman yangınlarıyla mücadeleye yönelik "**yangın yönetim planları**" ile yangın anında yerleşim yerlerinin boşaltılmasına yönelik "**tahliye planlarının**" oluşturulması da yangın önleme çalışmaları kapsamında değerlendirilmektedir.
- Yine aynı şekilde yangın riskini azaltmaya yönelik olarak ormanlarda ve özellikle yol, ziraat alanı ve yerleşim yerleriyle temas ettiği orman kenarlarında gerçekleştirilen her türlü silvikültürel bakım faaliyeti (gençlik, sıklık ve aralama bakımları ile budama gibi) ile denetimli yakma çalışmaları ya da ince yanıcı maddenin mekanik olarak uzaklaştırılması "**yangın silvikültürü**" kapsamında değerlendirilen çalışmalardandır.
- Dünyada yangına hassas ekosistemlerde geniş bir kullanımı olmasına karşın ülkemizde halen bir uygulama bulamamış olan "**denetimli yakma**" uygulaması ormanları, yangına daha dirençli hale getirme kapsamında oldukça etkili olan bir yöntemdir. Denetimli yakma (kontrollü yakma); belirli bir alanda ve belirli bir zamanda (uygun çevre koşulları altında) ortamdaki yanıcı yükün, uzman kişiler tarafından kontrollü bir şekilde gerçekleştirilen yangınla uzaklaştırılması işlemidir.

Yangın öncesi eğitimler en üst seviyede gerçekleştirilmelidir.

- **Orman yangınlarında görev alacak;** işçiler, arazöz operatörleri, orman muhafaza memurları, teknik elemanlar olmak üzere Orman Genel Müdürlüğü personelinin, AFAD ve belediye itfaiye ekipleri başta olmak üzere diğer kamu görevlilerinin, orman köylülerinin ve orman yangını gönüllülerinin her biri için ayrı ayrı hazırlanacak eğitim modülleriyle, en az 2-3 yıllık belirli periyotlarda **eğitim almaları sağlanmalıdır.**
- Bu eğitimler, fiziksel yeterliliğe ve çeşitli alet ekipman kullanabilme ile araziye de tanımayaya yönelik ciddi ve uygulama ağırlıklı olmalıdır.

HEM ORMAN YANGINLARINA DUYARLI HEM DE ORMAN YANGINLARIYLA UYUMLU BİR TOPLUM OLUŞTURMAK ZORUNDAYIZ

- **Yangın öncesi hazırlıklar eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri**
 - İdari ve teknik personele yönelik hizmet içi eğitimler,
 - İşçi eğitimleri,
 - Yangın gönüllülerinin eğitimi,
 - Askeri birliklerin ve yerel itfaiye teşkilatlarının eğitimi,
 - Turizm acenteleri ve turistik tesislerde çalışan personelin eğitimi,
 - Orman alanlarının, ormancılık amacı dışındaki faaliyetlere tahsis edildiği sektörlerin eğitimi,
 - Hedef kitlelere yönelik bilinçlendirme faaliyetleri,
 - o Orman köylülerine yönelik faaliyetler (**23.193 orman köyü / 7,3 milyon orman köylüsü**)
 - o Çocuklara ve gençlere yönelik faaliyetler
 - Genel kapsamlı bilinçlendirme faaliyetleri,
 - o Yerel yönetimlerle koordinasyon toplantıları, belirli gün ve hafta etkinlikleri, radyo, internet ve televizyonlarla iş birliği, basın kuruluşlarıyla toplantı ve tanıtım gezileri
- Antalya'da bulunan "**Uluslararası Ormancılık Eğitim Merkezi**" tek başına orman yangınlarıyla mücadele eğitimi için yetersiz kalmaktadır. 2019'da kapatılıp Dokuz Eylül Üniversitesi'ne devredilen "**Buca Orman Yangınları İşçi Eğitim Merkezinin**" ivedilikle geri alınarak kuruluş amacı doğrultusunda yangın işçileri başta olmak üzere yangınla mücadeledeki personelin eğitimine tahsis edilmelidir.
- Ayrıca, **Muğla, Çanakkale, Mersin ve Kahramanmaraş** Orman Bölge Müdürlükleri bünyesinde ve son yıllardaki yangınları da göz önünde bulundurarak Bolu, Bursa, Sakarya ve Zonguldak Bölge Müdürlüklerini kapsayacak bir bölgede **yangın eğitim ve uygulama merkezleri** açılmalıdır.
- Çocuklarımıza doğa sevgisi aşılacak, çevre bilinci oluşturabilmek ve küçük yaştan itibaren onları doğayla tanıştırmak adına bu hususların T.C. Millî Eğitim Bakanlığının müfredatında yeterince yer alması sağlanmalıdır.
- **OGM bünyesindeki; Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Orman Yangınları Araştırma Enstitü Müdürlüğüne** dönüştürülmeli, görev tanımı ve uzman istihdamı buna göre yapılmalıdır.
- Orman yangınlarında OGM'ye destek olan belediyeler ve diğer kurumlarla yangın mevsimi öncesinde protokollere dayalı iş birlikleri ve protokoller yapılmalıdır. Bu kapsamda araç takip sistemi ve haberleşme gibi konular ortaklaştırılmalı, **kırsal ve orman yangınlarına müdahaledeki roller** kesinleştirilmelidir.

İnsanların, ormana olan baskısı azaltılmalıdır.

- **Ulusal Orman Yangını Stratejik Planı** hazırlanmalı, birinci ve ikinci derecede yangına hassas bölgelerde bulunan ve Orman Kanunu'nun 31. Madde kapsamındaki köylerde **Ziraat-Orman, İskân-Orman** arakesitleri belirlenerek yangına dirençli türler ile yeşil kuşak tampon bölgeleri oluşturulmalı ve bu bölgelerde yangın yönetimi gerçekleştirilmelidir.

- Artan nüfusla birlikte, yerel yönetimlerle koordinasyon içerisinde ihtiyaç duyulan yeni piknik, rekreasyon ve peyzaj alanları oluşturarak ormana olan baskı azaltılmalıdır. Bu alanlarda; doğa sevgisini aşımak, çevre bilinci oluşturabilmek ve yangınla mücadele konusunda bilgilendirme yapmak amacıyla eğitim merkezleri oluşturulmalıdır.
- OGM personeli ve diğer kolluk kuvvetleriyle yerleşim alanlarında belediye personeli ile kritik meteorolojik koşullarda denetimler artırılmalıdır.

"Yangına Dirençli Köy Projesi" acilen uygulamaya konulmalıdır.

- 2021 orman yangınlarından sonra yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri tarafından gündeme getirilen ancak bugüne kadar Orman İdaresi tarafından somut bir adım atılmayan "**Yangına Dirençli Köy**" Projesinin, özellikle orman içi ve orman kenarındaki Akdeniz ikliminin etkisi altında ve **birinci ve ikinci derecede yangına hassas** illerde hayata geçirilmesi ve hızlı bir şekilde yaygınlaştırılması gerekmektedir.

ORKÖY tarafından verilen "hibe" desteği artırılmalıdır.

- Birinci ve ikinci derecede yangına hassas bölgelerde bulunan orman içi ve orman kenarı köylerde; ORKÖY tarafından verilmekte olan sosyal ve ekonomik nitelikli desteklerdeki hibe oranı %20'den, %50'ye çıkarılmalıdır.
- Bu tür köylerde **hasat sonrası oluşan bitkisel atıkların ve anızların yakılmaması için** Orman Bölge Müdürlükleri, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri ve il özel idareleri ve yerel yönetimler aracılığıyla köylülere **çapalama makinesi ve yakıtı için hibe** desteği verilmelidir.
- Bu köylerde; Tarım ve Orman İl Müdürlükleriyle ortaklaşa çalışılmalı, balya makinesi, biçerdöver, kepçe, ekskavatör gibi araçları kullanan operatörlere yangınlara mücadele eğitimi verilmeli, yangın söndürme tüpleri bulundurulması zorunlu hale getirilmeli, orman yangınları için riskli koşullarda çalışma saatleri yeniden düzenlenmelidir.

II- ORMAN YANGINLARINI SÖNDÜRME ÇALIŞMALARI

OGM'nin 2025 yılı orman yangınlarıyla mücadele **kara gücü filosu**

- Ülkemizin topoğrafik yapısının getirdiği zorlukların yanı sıra iklim değişikliğinin etkisiyle yağışların azalması ve buna paralel olarak sıcaklık artışıyla, yangınlara mücadelede yapılacak hazırlıklar daha da önem kazanmaktadır.
- Orman İdaresi bu şartları göz önünde bulundurarak, mücadelede görev alan kara gücünü ihtiyaçlar doğrultusunda her yıl artırarak yenilediğini, 2024 yılına göre kara gücü filosunu yaklaşık %10 artırdığını, ilk müdahale araçları ve ekiplerini, yangın riski yüksek 1.600 farklı noktada konuşlandırıldığını belirtmektedir.
- Orman İdaresince açıklanan orman yangınlarıyla mücadeledeki 2025 yılı kara gücü filosu;
 - 25.000 Orman yangınlarıyla mücadele personeli,
 - 132.000 yangın gönüllüsü,
 - 1.786 adet arazöz,
 - 2.742 adet ilk müdahale aracı,
 - 831 iş makinesi,
 - 4.796 Yangın havuzu,
 - Orman İdaresi, ayrıca 184'ü akıllı olmak üzere toplamda 776 gözetleme kulesi ile orman alanlarını 7 gün 24 saat izlediğini belirtmektedir.

OGM'nin 2025 yılı orman yangınlarıyla mücadele hava gücü filosu

- Orman İdaresince açıklanan verilere göre; 2025 yılında, orman yangınlarıyla mücadelede 27 adet uçak, 105 adet helikopter ve 14 adet insansız hava aracı (İHA) kullanılmaktadır.

HAVA GÜCÜ (1)	2021		2022		2023		2024		2025	
UÇAK	OGM	KİRA	OGM	KİRA	OGM	KİRA	OGM	KİRA	OGM	KİRA
	0	3	0	17	5	15	10	16	12	15
	3		17		20		26		27	
HAVA GÜCÜ (2)	2021		2022		2023		2024		2025	
HELİKOPTER	OGM	KİRA	OGM	KİRA	OGM	KİRA	OGM	KİRA	OGM	KİRA
	0	39	0	55	2	67	9	96	9	96
	39		55		69		105		105	

Tablo-4: Orman Yangınlarıyla Mücadelede Kullanılan Hava Gücü Filosu (Kaynak: OGM)

- Küçük Tanker Uçağı Tedarik Projesi:** Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanlığı (SSB) ile Air Tractor Europe S.L. firması arasında **20 uçak** (15 adet amfibi, 5 adet land versiyonu) tedariki için 115.000.000 USD bedel üzerinden 12.02.2023 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Bu kapsamda 2023 yılında 4 adet amfibi, 2024 yılında 2 adet amfibi 2 adet land versiyonu, 2025 yılında 4 adet amfibi olmak üzere toplam **12 uçak** teslim alınarak Orman Genel Müdürlüğü envanterine katılmıştır. (Kaynak: OGM)
- Su Atar Helikopter Tedarik Projesi:** Yerli ve milli imkanlarla üretilecek olan **8 adet** Su Atar Helikopter Tedarik Projesi Sözleşmesi SSB ile TUSAŞ A.Ş. arasında 159.000.000 USD ve 425.500.000 TL. bedel üzerinden 14 Haziran 2023 tarihinde imzalanmıştır. Tedarik süreci devam etmektedir. (Kaynak: OGM)
- 2021 yılına göre** (42 adet) hava filosundaki uçak ve helikopter sayısı **3 kat** (132 adet) artmıştır.

OGM envanterindeki “hava gücü filosu” yeterli midir?

- 2021 yılında yaklaşık 140 bin hektar orman alanının yanmasıyla sonuçlanan felaketin ardından özellikle muhalif kamuoyu tarafından gündeme getirilen; **“Uçak yok, helikopter yok. Orman yangınları bu nedenle söndürülemiyor.”**, **“Türk Hava Kurumu uçakları nerede?”**, **“Geceleri helikopterlerle yangınlara neden müdahale edilmiyor?”** gibi konularla yaratılan baskı neticesi, orman yangınlarıyla mücadelede **“güçlü bir hava filosunun yeterli olacağı”** yönünde yanlış bir kanı oluşturulmuştur.
- OGM'nin de belirtmiş olduğu üzere; orman yangınlarıyla mücadelede kullanılan havacılık filosu 27 uçak, 105 helikopter ve 14 İHA ile Cumhuriyet tarihinin en büyük yangınla mücadele hava filosuna ulaşmıştır.
- OGM 2023 yılında, orman yangınlarıyla mücadele ihtiyaç duyduğu kiralık uçak ve helikopterleri bir protokol ile Türk Hava Kurumu (THK) üzerinden tedarik etmiştir. Ancak, THK tedarik sürecini başarılı bir şekilde yürütememiş ve 2023 yılı sonu itibariyle OGM ile THK arasındaki protokol iptal edilmiştir. THK envanterinde; **“ateş kuşları”** olarak bilinen halen 3'ü aktif, 5'i hurda olarak nitelendirilen toplam 8 adet CL-215 amfibik uçak bulunmaktadır. THK, bu 8 adet uçağı borçlarından dolayı satarak veya başka bir kuruma devrederek aradan çıkmayı hedeflemektedir. 2025 yılında iki kez ihaleye çıkarmasına rağmen henüz satın alan olmamıştır.

- Ülkemizde 5 adet gece görüş kabiliyetine sahip helikopteri bulunmakla birlikte; gece yangına havadan müdahale çok büyük riskler ve kısıtlı teknik imkânlar barındırmaktadır. Yangınla mücadele için gece yapılacak söndürme amaçlı uçuşlarda ise net bir rota ve yükseklik yoktur. Arazi, eğim, yükseltiler, ağaçlar, teller ve direkler, hava koşulları gibi birçok değişken vardır. Yangınla mücadele eden pilotlar, gündüz olduğu gibi gece saatlerinde aynı şekilde uçamazlar. Özellikle yüksek enerji yayan orman yangını alevleri, şehir ışıkları, araç farları gibi yüksek ışık kaynakları pilotların görüşünü ciddi şekilde zorlaştırır: Gece uçuşlarında görüş seviyesi, son derece düşüktür. Can güvenliği de dikkate alınarak gece uçuşuyla yangınlara müdahale yöntemi tercih edilen bir yöntem değildir. (Kaynak: OGM)
- 2000'li yıllarda 5-10 adet helikopter ve THK ve TSK bünyesindeki uçaklar ile yürütülen orman yangınlarıyla mücadele çalışmaları özellikle 2021 yangınları sonrası havacılık filosu 27 uçak, 105 helikopter ve 14 İHA ile oldukça büyük sayılabilecek yangınla mücadele hava filosuna ulaşmıştır. Hava filosundaki uçak ve helikopterlerin sayısının artması, orman yangınlarının çıkmasını ve büyümesini engellemiyorsa ki veriler onu gösteriyor, sorunu başka yerde aramamız gerektiği sonucunu çıkartıyor.
- OGM'nin, özellikle hava filosunu güçlendirerek söndürmeye ayırdığı kaynağın ve verdiği önemin kat kat fazlasını insan gücü olarak kara gücü filosunun güçlendirmesine ve yangın öncesi önlemeye, toplumsal farkındalığın artırılmasına vermesi gerekmektedir.

Hava filosundaki uçak ve helikopterler “ülkemiz koşullarına” uygun mudur?

- Önemli olan hava filosundaki uçak ya da helikopterlerin sayısından ziyade kiralanan **hava araçlarının niteliği, manevra kabiliyeti, su taşıma ve su atma kapasitesi ile pilotların deneyimidir.** OGM tarafından kiralanan uçak ve helikopterlerin birçoğunun ülkemiz şartlarına uygun olmadığını düşünüyoruz.

Havacılık Dairesi Başkanlığının yapısı gözden geçirilmelidir.

- Son yıllarda çok ciddi ve devasa bütçeler orman yangınlarıyla mücadeledeki havacılık filosu için harcanmasına rağmen **sonuç yine aynı, on binlerce hektar orman alanımız yanıyor, onlarca şehitler veriyoruz.**
- 2021 yılındaki felaketin ardından özellikle muhalif kamuoyunun baskısıyla oluşturulan orman yangınlarıyla mücadelede “güçlü bir hava filosunun yeterli olacağı” yönündeki yanlış kanı sonucu 2022 yılında Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde Havacılık Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Ayrıca, 2024 yılında Ankara, Adana, Antalya, Muğla ve İzmir Orman Bölge Müdürlükleri bünyesinde Orman Havacılık İşletme Müdürlükleri kurulmuştur.
- Havacılık Dairesi Başkanlığı, kamuoyunda oluşan yanlış algısında da faydalanarak yönetim kadrosunun tamamına yakını pilot/asker kökenli olmak üzere yaklaşık 600 personeliyle birlikte OGM'den ayrı birim gibi çalışma gayreti içerisine girdiği görülmektedir.
- En kısa sürede Havacılık Dairesi Başkanlığı yapısının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı ile Havacılık Dairesi Başkanlığı **birleştirilmelidir.**

Orman yangınlarıyla mücadeleye yapılan harcamalar

- **Hava filosuna** harcanan kaynak; **2016** yılına (133 Milyon TL) göre yaklaşık **35 kat** (4.6 Milyar TL) artmıştır (**Tablo-5**).
- **İhale yönetimi neden değiştirildi?** Başlangıçtan 2024 yılı dahil uçak ve helikopterlerin kiralanmasıyla ilgili ihale yöntemi Havacılık Dairesi Başkanlığı tarafından anlaşılmayan bir nedenle değiştirildi. Yıllardır uygulanan bir **ihale yöntemini değiştiriyor iseniz kamu yararı söz konusu olmalıdır**.
- 2024 yılında; hava aracı giderlerine 4 milyar 648 milyon TL harcanmıştır. 2025 yılında bu rakamın **3 kat** bir artışla yaklaşık **13,5 milyar TL** olacağı öngörülmektedir.
- Bu minvalde; 2025 yılında uçak ve helikopter kiralanmasında uygulanan ihale yönteminin mutlaka sorgulanması gerekmektedir.
- **Orman yangınlarıyla mücadeleye** harcanan toplam kaynak; **2016** yılına (658 Milyon TL) göre yaklaşık **17 kat** (11.4 Milyar TL) artmıştır.

2016-2024 YILLARI ARASINDA MEYDANA GELEN ORMAN YANGINLARI HARCAMALAR CETVELİ

Yıllar	Yangın Adedi	Yanan Alan (Hektar)	YANGIN HARCAMALARI (TL)					Döner Sermaye (Köpük, Giysi, Bot vb. Alımlar)	GENEL TOPLAM
			ÖZEL BÜTÇE						
			İşçi Maaşları (ikramiye ve ilave Tediye Dahil)	Söndürme Giderleri	Hava Aracı Giderleri	Özel Bütçe Toplamı			
2016	3.188	9.156	389.059.626	74.879.900	133.217.080	597.156.606	60.749.176	657.905.782	
2017	2.411	11.993	449.853.224	123.627.219	137.101.668	710.582.111	73.862.508	784.444.619	
2018	2.167	5.644	511.742.151	84.611.744	138.963.019	735.316.914	122.956.915	858.273.829	
2019	2.688	11.332	487.106.897	117.467.048	185.596.639	790.170.584	108.263.381	898.433.965	
2020	3.399	20.971	582.801.002	251.672.626	340.485.192	1.174.958.820	178.021.465	1.352.980.285	
2021	2.597	139.503	1.052.862.213	679.932.457	819.716.324	2.552.510.994	415.152.957	2.967.663.952	
2022	2.160	12.799	506.562.567	925.178.682	2.539.443.006	3.971.184.255	1.214.445.511	5.185.629.766	
2023	2.579	15.520	1.238.659.120	1.069.550.468	3.193.266.370	5.501.475.958	1.364.744.848	6.866.220.806	
2024	3.797	27.485	4.089.879.441	1.280.086.278	4.647.993.193	10.017.958.912	1.398.005.508	11.415.964.420	
TOPLAM	24.986	254.403	9.308.526.241	4.607.006.422	12.135.782.491	26.051.315.154	4.936.202.269	30.987.517.424	

Tablo-5: Orman Yangınları ile Mücadeleye Yapılan Harcamalar (Kaynak: OGM 2024 OYM Değerlendirme Raporu)

OGM, orman yangınlarıyla mücadelede başarılı mı?

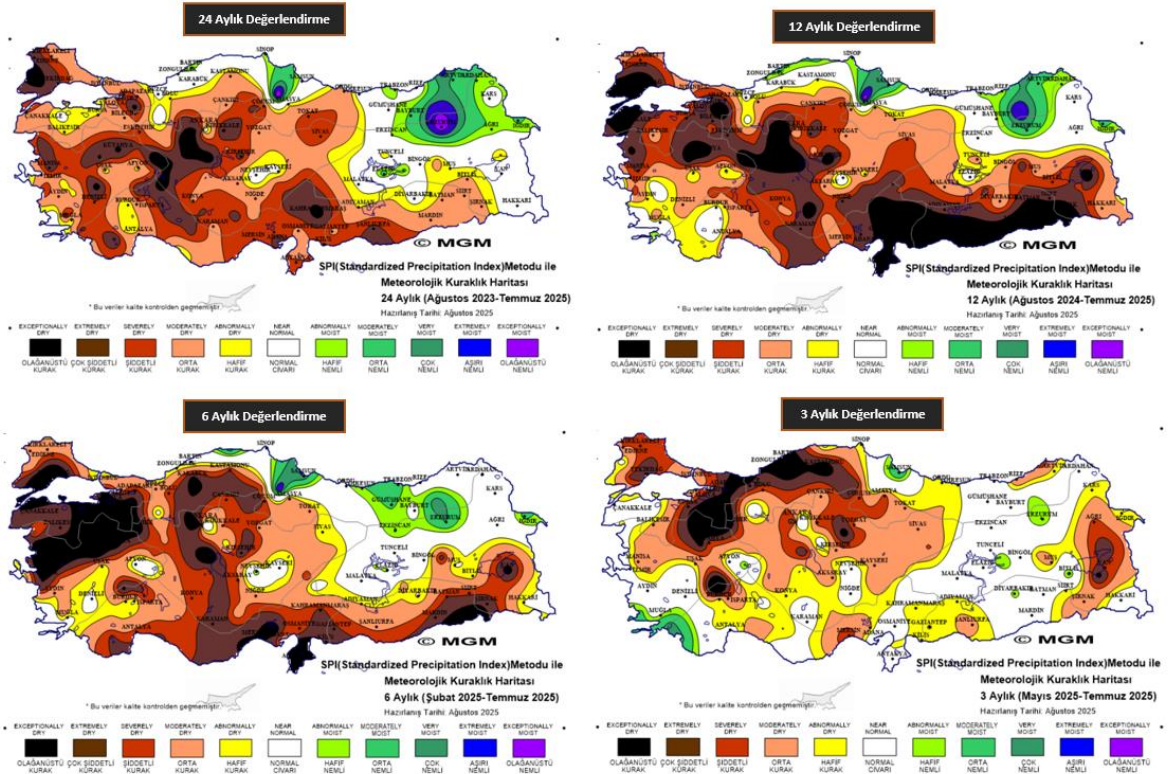
- 2021 yılı orman yangınları bize, Ülkemizin mega orman yangınlarına karşı **hazırlıklı olmadığımızı** ve **yetersiz kaldığımızı** gösterdi.
- Bizler, her orman yangınından dersler çıkarılması gerektiğini ve yangınla mücadelenin söndürülen her yangından sonra başladığını düşünüyoruz.

OGM, her türlü olumsuz hava koşullarına hazırlıklı olmalıdır.

- Kavurucu yaz sıcaklıklarıyla birlikte, şiddetli rüzgâr ve düşük nem oranı orman yangını riskini arttırmaktadır.
- **Meteoroloji Genel Müdürlüğüne (MGM)**, yıllık, aylık, günlük ve hatta anlık olarak riskli alanları ve bölgeleri OGM'ye iletilmektedir.

- Kritik meteorolojik koşullar (yüksek sıcaklık, düşük nem ve şiddetli rüzgarlar) bilinmesine rağmen uzun yıllardır terör endişesiyle kamuoyuna yangın uyarısı yapılmamaktadır. Son iki yıldır bu uyarılar yapılmaya başlansa da sosyal medya ve basın aracılığıyla yapılan bu uyarılar ormanla iç içe yaşayanlara ulaşmamaktadır.
- MGM tarafından, 24 aylık, 12 aylık, 6 aylık ve 3 aylık olarak yayınlanan “meteorolojik kuraklık analizi” haritaları (**Resim-1**); orman yangınlarına **1’nci dereceden** hassas Kahramanmaraş, Osmaniye, Hatay, Adana, Mersin, Antalya, Muğla, Aydın, İzmir, Manisa, Kütahya, Balıkesir ve Çanakkale illerinin yanı sıra **2’nci dereceden** hassas Kilis, Gaziantep, Isparta, Burdur, **Denizli, Uşak, Ankara, Bilecik, Bursa, Sakarya**, İzmit, **İstanbul**, Tekirdağ, **Zonguldak**, Bartın, Sinop, Çorum, Amasya ve **Tokat** illeri ile 3’üncü dereceden hassas **Kastamonu, Karabük, Düzce, Bolu ve Eskişehir** illerinin de orman yangını riski ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Resim-1: Meteorolojik Kuraklık Analiz Haritaları (Kaynak: MGM)

- 2024 yılında; Bolu Orman Bölge Müdürlüğünde yaşanan ve bölge tarihinin en büyük yangını (3.619 hektar) olarak kayıtlara geçen orman yangını ile 2025 yılında; Sakarya, Eskişehir, Zonguldak, Bolu, Bursa gibi Orman Bölge Müdürlüklerinde çıkan orman yangınları bunun önemli bir göstergesidir. Bu nedenle, yangına hassas alanlar ve öncelikli risk alanları yeniden düzenlenmelidir.
- OGM, yaklaşık 2 yıl önceden MGM tarafından yapılan uyarıları dikkate alarak tedbirlerini bu olumsuz hava şartlarına göre yapmalıydı. Bu bölgelerdeki yöneticilerin yangınla mücadele konusundaki liyakatsizliği, bilgi ve becerilerinin yetersizliği, yangınla mücadele araç ve ekipmanlarının yetersizliği, yangınla mücadele ekiplerinin yetersiz ve eğitimsiz olması gibi birçok husus bu bölgelerde çıkan orman yangınlarının büyümesine ve uzun süre kontrol altına alınamamasına neden olmuştur.
- İklim değişikliğiyle birlikte 1 Mayıs-1 Kasım tarihleri arasını kapsayan yangın mevsimi yerine bütün yıl yangın çıkacakmış gibi hazırlıklı olunmalıdır.

- Ülkemizdeki orman yangınları, bir doğa olayı, bir afet, bir felaket olmaktan çıkmış bir milli güvenlik meselesine dönüşmüştür. **Bizler, 2021 yılındaki felaketin bir benzerini yaşamak istemiyoruz.**

KontROLSÜZ GÜÇ, GÜÇ DEĞİL FELAKETTİR!

- Krizi Yönetmek Sanattır.** Kriz yönetiminin temel amacı örgütü kriz durumuna hazırlamaktır.
- AFAD'ın orman yangınlarıyla mücadeledeki görevini ve sorumluluğunu yeterince yerine getiremediğini düşünüyoruz. 2021 yangınlarından sonra AFAD-OGM iş birliği ile hazırlanan ancak görünen o ki başarılı bir şekilde uygulanamayan "**Ulusal Orman Yangınları Olay Yeri Müdahale Planını**" ilgili kurum ve kuruluşlardaki uzmanlar, akademisyenler, sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler gibi tüm paydaşlarla birlikte tekrar masaya yatırılması mutlak gerekliliktir.

ALO 177 ORMAN YANGIN İHBAR HATTI yeniden oluşturulmalıdır.

- 112 üzerinden yapılan ihbarların, **ihbar süresinin uzamasından** dolayı orman yangınlarına ilk müdahaleyi geciktirdiği değerlendirilmektedir. ALO 177 Orman Yangın İhbar Hattı yeniden oluşturulmalıdır.

Orman yangınlarıyla mücadeledeki personel sayısı yeterli mi?

- OGM 2025 yılında, **25.000** orman yangınlarıyla mücadele personeli (*mühendis, orman muhafaza memuru, yangın işçisi gibi*) ve **132.000 yangın gönüllüsü** ile orman yangınlarıyla mücadele ettiğini açıklamıştır.
- Aşağıdaki Tablo-6'dan da anlaşılacağı üzere; 2020 yılına göre toplam personel sayısı %10 oranında artmış, memur %30 ve sürekli işçi sayısı %91 oranında artarken, **geçici işçi sayısı %64 oranında azalış** göstermiştir.

	Memur	Sözleşmeli	Sürekli İşçi	Geçici İşçi	TOPLAM
2020	15.334	5.564	9.089	8.197	38.184
2021	14.632	5.544	8.436	10.090	38.702
2022	14.257	7.294	7.896	14.753	44.200
2023	20.349	1.714	18.017	3.948	44.028
2024	19.932	1.837	17.350	2.960	42.079

Tablo-6: OGM Personeli Statü ve Sayıları (Kaynak: OGM 2024 Yılı Faaliyet Raporu)

- Bildiğiniz üzere geçici işçilerin tamamına yakını yangın mevsimi süresince orman yangınlarıyla mücadelede istihdam edilmekteydi. Bu pozisyondaki işçilerin büyük bir kısmı 2023 ve 2024 yıllarında emekli olmuştur
- 2025 yılında; yangın işçisi, arazöz şoförü, iş makinesi operatörü gibi değişik pozisyonlarda **8.500 adet** personel alımı gerçekleştirilmiştir.

ORMAN YANGINLARIYLA MÜCADELEDE NİHAİ BAŞARI KARA UNSURLARI İLE SAĞLANMAKTADIR.

- Yangınla mücadelede istidam edilmek üzere kısa vadede; en az **15.000 yangın işçisi, 1.500 orman muhafaza memuru ve 1.000 orman mühendisi** alınması gerekmektedir.
- Daha önceki yıllarda, orman yangınlarıyla mücadelede çok başarılı olmuş **İlk müdahale** ve **yer (tırmık) ekiplerini** ile **helikopter timlerini** yeniden oluşturulmalıdır.
- Orman işçisi istihdamında; orman köylüleri ile birlikte orman yangını gönüllülerine öncelik verilmelidir.
- Birinci ve ikinci derecede yangına hassas ve Orman Kanunu'nun 31. Madde kapsamındaki orman köylerinde yaşayan, sağlık durumları orman yangınlarıyla mücadelede elverişli, askerliğini yapmış ve 35 yaşından gün almamış, her haneden bir (1) erkek vatandaşımızın **kadrolu yangın işçisi** olarak istihdam edilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Orman yangınlarının söndürülmesinde kullanılan **arazözlerde** en az **yedi (7), su ikmal araçlarında** ise en az **üç (3)** olmak üzere ihtiyaç duyulan personel sayısının standardı oluşturulmalı ve personel eksiklikleri ivedilikle giderilmelidir.
- **Arazöz şoförü** ve **yangın hortumu tabancasını kullanacak personelin** istihdamında; "**Sivil Savunma ve İtfaiyecilik**" alanında eğitim veren en az iki (2) yıllık meslek yüksekokulundan mezun olması şartı mutlaka aranmalıdır.
- Orman yangınlarıyla mücadele çalışan tüm personel için "**vardiyalı çalışma**" sistemi hayata geçirilmelidir. Bunun koşulu kuşkusuz yeterli sayıda yangın işçisi bulunmasıdır.
- Son derece tehlikeli bir çalışma olan orman yangınlarında, yangınla mücadele personelinin **kişisel koruyucu donanımlarını** gerektiği kadar temin ederek personel tarafından mutlaka kullanılması sağlanmalıdır.
- Orman yangınlarıyla mücadele çalışan tüm personelin özlük hakları yetersizdir. Günlerce yangınlarda kalan personele ödenen fazla mesai ücretleri arttırılmalı ve Orman yangını gibi olağanüstü zor koşullarda çalışan kahramanlara fiili hizmet tazminatı en az 150 gün olarak düzenlenmelidir.
- Yangın işçileri zor koşullar nedeniyle başka görevlere nakillerini istemekte ve siyasi bağlantıları olanlar bunu gerçekleştirmektedir. Bu durum da tecrübeli yangın işçisi sayısının azalmasına neden olmaktadır. Fiili hizmet tazminatı bu sorunu giderebilecektir.

- 19.04.2018 tarihli ve 7139 sayılı Kanun ile 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 69'uncu Maddesi değiştirilmiş ve orman yangınlarına mükelleflerin müdahale etmesi Kanundan çıkartılarak; "Orman yangınlarıyla mücadelede gönüllülerden de faydalanılır." ifadesi ile gönüllülük sistemi getirilmiştir. 11 Eylül 2019 tarihli ve 30885 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "Orman Yangınlarıyla Mücadelede Görev Yapan Gönüllüler Hakkında Yönetmelik" ile gönüllülük sistemi uygulamaya geçirilmiştir. Burada gönüllülerin mümkün olduğunca tehlikesiz ve organize olarak yangın soğutma çalışmalarına katılmaları düşünülmeye karşılık; asıl hedef yangınlarla yaşamayı öğrenmek,

yangınların çıkmasına engel olmak ve yangınlara karşı duyarlılığın geniş kitlelere ulaştırılmasını sağlamak olmalıdır.

- Orman Genel Müdürlüğü, yangın gönüllüsü sayısının üç yıllık kısa süre içinde **132 bine** ulaşmasıyla övünmektedir. Fakat eğitim modelinin **cephede yangın söndürme mi**, yoksa geride lojistik çalışması mı olduğu, bu kişilere verilen eğitimlerin yeterli olup olmadığı ve gerekli malzemelerin tam olarak verilir verilmediği konusunda belirsizlikler vardır.
- Yürürlükteki mevzuata göre; orman yangın gönüllülerinin görevleri arasında “**Yangınlara müdahale etmek ve söndürmek**” görevi de yer almaktadır. Gönüllülerin orman yangınlarına karşı ön cephede mücadele etmesi, ciddi yaralanma ve **ölüm gibi sonuçlar doğurabilir**. Eskişehir’de, 23.07.2025 tarihinde orman yangınında; 5 orman işçimiz ve **5 AKUT gönüllüsü** maalesef şehit oldu. Gönüllüler orman yangınlarına karşı ön cephede değil de arkada lojistik faaliyetlerde görev alırken, ön cephede bu işin eğitimini almış tecrübeli, profesyonel yangın işçilerinin görev alması daha ayakları yere basan bir uygulama olacaktır. Bu kapsamda “Orman Yangınları Gönüllülüğü” ile ilgili mevzuatta acilen gerekli değişiklik ve iyileştirmeler yapılmalıdır.

Bağımsız bir Orman Bakanlığı kurulmalıdır.

- 1969-1981 ve 1991-2003 yılları arası hariç ormancılık örgütlerinin bağlı olduğu bakanlık çatısı sık sık değişmiştir. Siyasal iktidarlar, ormanlar ve ormancılığın önemini bir türlü kavrayamamış ya da kavramak istememişlerdir. Ormancılık dışı güncel ama temelsiz gelişmelere göre ormancılık örgütünü bir o bir bu bakanlığa bağlayarak adeta günü kurtarmaya çalışmışlardır. Örneğin, 23 yıla yakın süredir iktidarda olan yürütme erki, ormancılık örgütünü bağımsız bir orman bakanlığı çatısı altında devralmış olmasına karşın bu çatıyı dört kez değiştirme ihtiyacı hissetmiştir.
- Ülke yüzölçümünün yaklaşık %40’ı tarım alanı, %30’u ise orman alanı olup ülke yüzölçümünün yaklaşık %70’i Tarım ve Orman Bakanlığının sorumluluğundadır. Böyle büyük bir sorumluluğu tek bir bakanlığa bırakmanın doğru olmadığını düşünüyoruz. Hemen hemen her gün tarım ve hayvancılıkla ilgili ülke gündemi meşgul edilirken böyle bir bakanlık yapısının orman yangınlarıyla mücadelede ne kadar başarılı olduğunu veya olabileceğini ülke ve ormancılık kamuoyunun takdirine sunuyoruz.
- Tarım ve Orman Bakanlığı teşkilat yapılanmasındaki; Bakan ve dört adet Bakan Yardımcısının, işletmeci, hukukçu, veteriner hekim, iktisatçı ve kamu yönetimi kökenli olduğu görülmektedir. Bakan Yardımcısının bir tanesinin bile “**Orman Mühendisi**” olmaması düşündürücüdür.

Atamalarda liyakat ilkesine kesinlikle uyulmalıdır!

- Birinci ve ikinci derecede yangına hassas orman bölge müdürlüklerinde; bölge müdürü ve bölge müdür yardımcısı, orman yangınlarıyla mücadele şube müdürü, işletme müdürü ve işletme müdür yardımcısı atamalarında daha önce yangın bölgelerinde belirli bir yıl çalışma şartı getirilerek, **ehliyet ve liyakat** şartlarının uygulanacağı bir atama sistemi hayata geçirilmelidir.
- Teknik personelin görevlendirilmelerinin kış aylarında gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

- Yangın tehlikesinin fazla olduğu işletme müdürlüklerinde yangın mevsiminde odun üretimi gibi rutin ormancılık faaliyetlerine ara verilmeli, tüm personel dikkatini sadece orman yangınlarına vermelidir.
- OGM’de, 2013 yılından beri personel atamalarında uygulanmakta olan ehliyet, kariyer ve liyakat ilkelerini hiçe sayan “**Zorunlu rotasyon**” ile ilgili mevzuatı yürürlükten kaldırılmalıdır. Bilgi birikimi, deneyim ve uzmanlık esasında yapılmayan atamalar kurumsal hafızanın kaybolmasına neden olmakta, son orman yangınlarında da gözlemlendiği üzere yangınla mücadelede görevli personelin üzerinde olumsuz etkiler yaratmakta ve hemen her alanda motivasyon ve enerji kaybı yaşamaktadır.
- Gerek sayı olarak gerek liyakatli ve eğitilmiş yeterli personeli olmayan bir kurumun orman yangınlarıyla mücadelede başarılı olması beklenemez. Bu konuda bilgi lazım, birikim lazım, eğitim lazım. Tecrübeli olacak, nereye nasıl müdahale edeceğini bilecek. Alanı daraltacak ve orman yangınlarını olabildiğince kısa sürede kontrol altına alacak. Bunu yapacak olan eğitilmiş personeldir. Eğitilmiş personeliniz yoksa geçmişte ve bugün yaşadıklarınızı gelecekte de yaşamak zorunda kalırsınız.

III- YANGIN SONRASI YÖNETİM VE RESTORASYON

- **Anayasa Madde-169:** Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. **Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz.**
- Yanan orman alanlarının yeniden ormanlaştırılması Anayasa gereğidir ve Orman İdaresi bu gereğe günümüze kadar uymuştur.
- Doğal ormanlarla ağaçlandırma alanları ekosistem bütünlüğü ve niteliksel açıdan karşılaştırılmaz. Bu kapsamda yanan alanların aceleyle ağaçlandırılması yerine yöredeki doğal ağaç türlerinin tohumla gençleşmesine olanak sağlayacak yöntemler uygulanmalıdır. Bunun için özellikle kızılçam ormanlarında yanan alanların koruma altına alınması, gerekiyorsa yöreden toplanan tohumlarla takviye yapılması yeniden ormanlaştırma için yeterlidir.
- Tohum stokları, sayısal ve alansal olarak giderek aratan orman yangınları nedeniyle arttırılmalıdır. Özellikle geniş alanların, yandığı yıllarda fidanlıklardaki fidanların yetersiz kalabileceği değerlendirilmeli, tohum ve fidan kullanımında transfer zonlamasına dikkat edilmelidir. Daha önceki yıllarda orman içinde kurulan geçici fidanlık uygulamaları yeniden başlatılmalıdır.
- Orman alanlarının **imara açılması** Anayasamızın 169. Maddesi gereğince **mümkün değildir.**
- Ancak, OGM tarafından izin ve irtifak hakkı verildikten sonra yanan orman alanlarında, verilmiş izin iptal edilmeli ve bu durum kamuoyuyla da paylaşılmalıdır.
- Kamuoyundaki yangın sonrası ormanların imara açılacağı endişesiyle yanan alanların bir an önce ağaçlandırılması için OGM baskı altına alınmaktadır. OGM, bu süreci iyi yönetmeli, özellikle kızılçamın hâkim olduğu Ege ve Akdeniz Bölgelerinde “ağaçlandırma” B Planı olarak düşünülmelidir.
- Mevcut yangın emniyet yol ve şeritlerinin yetersiz kaldığı ve yangınların bu şeritleri aştığı gözlenmiştir. Bu nedenle yeniden ormanlandırmada bu şeritlerin 50 m kadar çıplak şerit ve bu şeridin sağında ve solunda yanıcı madde yönetimi yapılmış (çalılar ve ince yanıcı maddelerin temizlendiği, ağaçların seyreltildiği ve budandığı) 75-100 m genişliğinde alanlar oluşturulmalıdır.

- Ormanlar içindeki taşlık ve kayalık alanlar hem yaban hayvanları hem de yangın işçileri için sığınak olarak bırakılmalı ormanlaştırılmamalıdır. Bu uygulama aynı zamanda yangınların enerjisinin de düşmesini sağlayacaktır.
- Yanan orman alanlarındaki yanmış ağaçların üretilmesi ve değerlendirilmesi de ayrı bir sorundur. Yanmış ağaçların kesilmesi ihaleyle gerçekleştirilmektedir. Ancak bu ihalelerde yöredeki orman köylüleri ve kooperatiflere öncelik verilmelidir. Büyük firmalar tarafından yapılan kesimlerde boşaltma kesimlerinin uzun tarihlere yayıldığı, bu nedenle sonbaharda tohumların çimlenmesiyle gelen fidanların araçlar tarafından ezildiği 2021 yılı yangınlarından sonra gözlemlenmiştir. 2025 yılı yangınlarından sonra benzer sorunların yaşanmaması için OGM tarafından gerekli önlemler alınmalıdır.
- 2025 yılı yangınlarının çoğunlukla 25 yaşından genç meşcerelerde çıktığı gözlemlenmiştir. Sık olan bu ormanlarda altta çalı olması durumunda örtü yangını hızlıca tepe yangınına dönüşmektedir. Yol ve yerleşim kenarlarında bu çalılar temizlenmeli, sık ormanlarda zamanında seyreltme ve aralama çalışmaları yapılmalıdır. Yaşlı ormanlarda örtü yangınlarının tepe yangınına dönüşmesi daha zor olduğu için ormanların gençleştirme yaşı gözden geçirilmeli ve yangına hassas bölgelerde ormanlar yaşlandırılmalıdır.

Orman yangını verileri şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

- 2024 yılında; orman yangını verileri OGM Resmî Web Sayfasından günlük olarak yayınlanmakta, bu uygulama sayesinde ülke ve ormancılık kamuoyu an be an orman yangınlarıyla mücadeleden bilgi sahibi olmaktadır.

01 TEMMUZ PAZARTESİ		ORMAN YANGINI VERİLERİ			
2024 BUGÜN 09:39		AYLIK		YILLIK	
		(01 TEMMUZ - 01 TEMMUZ)	2024	(01 OCAK - 01 TEMMUZ)	2024
HELIKOPTER	3 ADET ÇIKAN YANGIN	11	0	561	1256
105 Adet	3 ADET KONTROL ALTINDA	34	3	802	1302
UÇAK	0 ADET DEVAM EDEN	9		671	4802
26 Adet	ATILAN SU (TON) SORTİ (ADET)	HAVA ARACI UÇUŞ VERİLERİ			
IHA	252.5 110	AYLIK		YILLIK	
14 Adet	GÜNLÜK UÇUŞ SAATİ	(01 TEMMUZ - 01 TEMMUZ)	2024	(01 OCAK - 01 TEMMUZ)	2024
	19:10	2023	2024	2023	2024
		2.1	19	521	2182
		35	110	1451	6596
		92	252	4638	23064

- 2025 yılında kaldırılan, ülke ve ormancılık kamuoyu tarafından şeffaflık ilkesi gereği memnuniyetle karşılanan bu uygulamanın ivedilikle tekrar başlatılmasının gerektiğini düşünüyoruz.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

- 2025 yılında bugüne (01 Ocak-15 Ağustos) kadar; 2.900 adedi orman dışı, 2.170 adedi, ormanlık alanda olmak üzere toplam **5.070 adet** yangına müdahale edilmesine rağmen yaklaşık **60 bin hektarı** aşkın bir ormanlık alan zarar görmüştür.
- Kavurucu yaz sıcaklıklarıyla birlikte, şiddetli rüzgâr ve düşük nem oranı orman yangını riskini arttırmaktadır. Halen, orman yangınları açısından **çok riskli** bir dönem içindeyiz.
- Artık sadece ormanlarda değil, ormana yakın her yerde **daha duyarlı, daha dikkatli ve daha tedbirli olalım!**